

Françoise David. Emakumeen Mundu Martxaren sortzaileetarikoa

JENOFA BERHOKOIRIGOIN

Quebecetik mundura

“Quebecoko martxaren ideia proposatu nuenean erotzat jo ninduten. Martxaren biharamunean, ekimena mundu mailara zabaltzeko ideia aurkeztu zidaten bi lagunek. ‘Serioski ari al zarete?’, erantzun nien, handinahiegiak zirela ghituz”.

1995ean Quebecoko emakumeen martxa egiteko ideia berari bururatu bazitzaion ere, mundura zabaltzeko xedeak izutu zuen hasiera batean. Lagunek konbentziturik, xedearen gauzaperari lotu zen Françoise David, 1994tik 2001era Quebecoko Emakumeen Federazioko buru izandakoa. Gaur egun, politikan dago buru-belarri, diputatu, grina feminista beti bezain azkar duela.

“Emakumeak dira austeritateak gehien hunkiak”

Jenofa Berhokoirigin

Eskerrak anbiziotsu zarela...

Diane Matte koordinatzaileari eta Manon Massé mobilizazioaren arduradunari zor diegu anitz. Ideiari hetsia ez izan arren, zailtasunak nituen antolakuntza irudikatzen. Garaian ez zegoen talde feministetan mundu mailako harremanik! Quebecoko Emakumeen Federazioko kideak konbentziturik, ideien alde bozkatu genuen 1996ko biltzar nagusian. Garaian, federazioko lehendakaria nintzen. Ni ere konbentzitu ninduten eta lotu nintzen gauzaperaren sustapenari, gertatu beharra gertatuko zela pentsatuz.

Oinarriak nahiko erraz adostu zenituzten.

1998an elkartu ginen lehen aldikoz Montrealen, ehun bat herriko 150 bat emakume. Guk pobreziaren aurkako martxa izatea nahi genuen, baina ez zen denen gustukoa. Pobrezia eta bortizkeria guztien aurkako martxa izatea hobetsi genuen. Nazio Batuen Erakundera (NBE) eramane genituen hogeita aldarriak nahiko errazki adostu genituen.

2000. urtea, gauzaperaren urtea.

Sekulako lana izan zen. Hastapenean koordinatzaile bat enplegatu genuen, handik gutxira beste bi, eta apurka-apurka 30 pertsona ziren lanean! Afera alimalea bilakatu zen. Pisua ere zen noski, Quebec mailako antolakuntza izateaz gain, Kanadakoan eta nazioartekoan ere baginela. Kasik porrot egin zuen 1999ko abenduan. 300.000 dolar eskas genituela jakinarazi zidan koordinatzaileak. Sei aste gelditzen zitzaizkigun sosa atzemateko.

Nola lortu zenuten?

Ezustean, Kanadako ministro batekin biltzea lortu nuen. Gobernu federalak ez zigun oraindik dirurik zuzendu, Quebecokoak aldiz milioi bat dolar zigun jada banaturik. Hor, Kanadaren aldia zen. Mirakuluz lortu genuen dirua eta zulorik gabe bukatu genuen martxa.

New Yorken eman ziren azken urratsak.

10.000 emakume ginen bukaerako manifestazio horretan; gehienak Ipar Amerikakoak izan arren, kontinente guztietakoak baziren. NBEko idazkari nagusiaren ordezkorekin, Nazioarteko Diru Funtzarekin eta Munduko Bankuarekin bildu ginen.

Lehenbiziko Emakumeen Mundu Martxa, 2000n. Argazkiaren erdian da Françoise David, pankartaren atzean.

FRANÇOISE DAVIDEK UTZIA

Zein mezu igorri zenieten ?

Emakumeoz hitz egin genien, baita liberalismoaz ere. Feminista izateaz gain, altermundialista ere da gure mugimendua. Neoliberalismoa eta patriarkatua errotik lotuak dira, elkar elikatzen dute.

Gogor doan austeritatea ezinbesteko du neoliberalismoak.

Hor ere, emakumeak dira austeritateak gehien hunkiak. Quebecen adibidez, zerbitzu eta funtzio publikoetan lanean dabilzanen %75 emakumeak dira. Ezin prezatuzko zerbitzuak ekartzen dabil-tza eta horiei esker da jendartea oraino zutik. Murrizketekin emakume horiez trufatzen da gobernua. Bere betebeharrak utziesten ditu estatuak baina, ezinbestean, nork betetzen ditu zerbitzu horiek? Neurri handian emakumeok, izan familian, izan auzotasunean, izan elkarteetan...

Indartsu dabil Emakumeen Mundu Martxa.

Lehen EMMetan gatazkak ziren Ipar eta Hegoko emakumeen artean, kondes-zendentziaz tratatzen genituela zioten. Orain elkar entzute handiagoa dela uste

du. Haien errealitateaz aski hitz egin ez izana deitoratu ziguten antolakuntzan buru-belarri aritutako lesbiana batzuek. Arrazoa zuten. Autoktonoekin ere gabiltza lanean. Aniztasuna ordezkatzeko ahala onduz joan da eta argi da EMMren emaitza dela.

Quebec Solidaire alderdi soberanistako diputatu zara.

Proiektu sozial batean oinarrituriko prozesu independentista proposatzen gabiltza. Proiektu feminista, ekologista eta aurrerakoia dugu. Bi erreferendum bizitu genituen, bigarrena kasik irabazi genuen. Alta, hogeit urte geroago, dena dugu berriz egiteko. %35-%38 inguru dira burujabetzaren alde, ez da nahikoa. Gazteei ez zaie soilik banderaz, NBEko aulkiaz edota gobernu federal gaiztoaz hitz egin behar; proiektu sozial eder bat proposatu behar zaie.

Prozesu independentista nolokoa lirarteko?

Gobernura iritsiz gero biltzar konstituziogile bat osatuko genuke, herritarrek hobetsia eta biztanleriaren aniztasuna ordezkatzeko lukeena. Paraleloki, Quebecen gero politikoaz bozketa antola-

tuko genuke. Urraspide bikoitza dugu beraz: gero politikoaz gogoeta eta une berean, konstituzioaren idaztea. Testu horretan lirarteko gure baloreak finkaturik, feminismoa barne.

Nola segurtatu feminismoa ez dela bigarren mailara pasako?

Proiektu independentista proposatzen duen alderdia feminista izatea da menturazko independentzia feminismoan oinarritua izatearen segurtapen bakarra. Argiki diogu feministak garela; gure estatuetan finkaturik dugu parekotasuna. Bazeneki zenbat aldiz hitz egiten dudan emakumez nire hitz-hartzeetan! Baina ez naiz betirako hor... Quebec Solidairek mezu feminista hedatzen segituko duen bermea ba ote dut?

Galdera luzatzen dizut...

Ez dugu inoiz bermerik. Baina ezagutzen ditudan feminista horiek guztiek Quebec Solidairen segituko duteino feminista izaten segituko du alderdiak. Bestalde, emakumeen mugimenduak Quebec Solidaire zaindu behar duela uste dut. Aliatu zenbait baldin baditugu ere, ez da egia gizonak direla horretaz okupatuko. ■